Rok XXXV. Olsztyn, na środę 23. marca 1921 r. Nr. 68.

Gazeta Olsztyńska

Organ Związku Polaków w Prusach Wschodnich.

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość, Niedzielny“ i „Gospodarz“ wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Przedpłata wynosi kwartalnie 9 marek.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 50 fenigów za miejsce rządka sześciłamowego. — Przy dochodzeniu sądowem należytości wszelkie rabaty upadają.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie młody, stary.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Drukiem i nakładem: Joanny Pieniężnej.
Redakcja i Administracja w Olsztynie, Mühlenstrasse 2.
Telefon nr. 531.
Listy do redakcji należy adresować:
„GAZETA OLSZTYŃSKA“ — ALLENSTEIN, OPR
Redaktor: Ludwik Łydko.

Górny Śląsk po głosowaniu.

Dotychczas wiadome wyniki plebiscytu na Górnym Sląsku, są naogół bardzo pomyślne. Wszystkie powiaty i poszczególne wioski, w których już skończono obliczenie głosów i z których przez P. A. T. w Gdańsku otrzymaliśmy wyniki głosowania, wykazały decydującą większość polską. Nie jest ale wykluczone, że pewne powiaty lub poszczególne wioski od strony Niemiec, dadzą znaczne liczby głosów niemieckich.

W kołach polskich wiadomość o równoczesnem głosowaniu emigrantów, wywołała duży niepokój i obawę, ale delegaci polskich partji górnośląskich uzyskali od komisji międzysojuszniczej w Opolu gwarancję, że plebiscyt będzie przeprowadzony sprawiedliwie, bezstronnie i uczciwie. Zapewnienie komisji dodało dużo otuchy polskiemu ludowi na Górnym Sląsku. Z drugiej strony wielkie i dla Polski dziejowe fakty, jak zawarcie pokoju z Rosją i uchwalenie wiekopomnej konstytucji, wpłynęły niewątpliwie z wielką korzyścią na nastrój polskiej ludności i rozwiały jej ostatnie wahania wobec Polski.

Tak więc głosowanie na Górnym Sląsku wykazało bezwątpienia zwycięstwo polskie. Nawet według niemieckich tendencyjnych obliczeń, Polacy uzyskali przeszło 40 proc. z ogólnej liczby oddanych głosów. Według doniesień polskich głosów oddanych na korzyść Polski ma być bezwarunkowo więcej. Ale jeżeli nawet uznamy przeciętnie 50 proc. głosów oddanych na rzecz Polski, jako prawdziwy wynik głosowania, to nie ulega wątpliwości, że zwycięstwo polskie na Górnym Sląsku jest zwycięstwem świetnem i decydującem.

Zważyć bowiem należy na następujące względy: Jeżeli Niemcy uzyskali połowę lub więcej, ogólnie oddanych głosów, to zawdzięczają to jedynie wielkiej liczbie emigrantów z różnych stron Niemiec. Jak wiadomo głosy emigrantów obliczone będą osobno, a ilość oddanych przez emigrantów głosów na rzecz Niemiec, choćby one razem z głosami miejscowej ludności stanowiły większość niemiecką w jakimkolwiek powiecie, nie będzie żadną miarą decydować o przynależności danego powiatu.

Jeżelibyśmy zaś przyjęli za najważniejszą podstawę decyzji o przynależności G. Śląska jedynie głosy miejscowej ludności, wtenczas ilość głosów oddanych na rzecz Polski będzie druzgocącem zwycięstwem polskiem. Chociażby nawet w jakim powiecie głosy miejscowej ludności dały połowę lub większość niemiecką, to decydująca różnica leżeć będzie napewno w ilości oddanych głosów, w głównem mieście danego powiatu. Większość niemiecka w większem mieście powiatowem — a wiadomo, że miasta są w dużym stopniu zniemczone — nie stanowi i stanowić żadną miarą nie może o przynależności tego powiatu. Decydują tu wyniki głosowania w całym okręgu otaczającym to miasto. Jeżeli n. p. jakikolwiek okręg wiejski da większość głosów na korzyść Polski, to wynik ten jest decydującym już o przynależności tego okręgu, chociażby miasto dało przeważającą większość niemiecką. Niemożliwem jest, aby miasto miało inną przynależność niż cały powiat. Leżąc zwykle w środku powiatu, każde miasto musi się poddać rezultatowi głosowania otaczających go wiosek.

A jest więcej niż pewne, że ludność okręgów wiejskich opowiedziała się w przeważającej części za Polską. Otrzymaliśmy wiadomości, że w szeregu wiosek liczba oddanych głosów na rzecz Polski dosięgła nawet 80 i 90 procent. Pozostała reszta wiosek, dała z małemi wyjątkami 60 do 70 procent polskich głosów. Najwięcej przemysłowe okręgi, głosowały przeważnie na rzecz Polski.

Nie ma wobec tego najmniejszej wątpliwości co do przynależności G. Śląska, a w najgorszym razie jego większej i wybitnie przemysłowej części. Liczyć dzisiaj można śmiało, że z wyjątkiem kilku powiatów od strony Niemiec, pozostała reszta G. Śląska przypadnie do Polski.

Lud górnośląski odniósł zatem niebywałe zwycięstwo. Po tylu wiekach wraca z powrotem na łono swej Macierzy. Po latach tęsknoty, cierpienia i ucisku, lud górnośląski wchodzi na drogę jasną, słoneczną i zapewniającą mu nową szczęśliwą przyszłość.

Cześć Górnoślązakom! L. Ł.

Zwycięstwo polskie na G. Śląsku
faktem dokonanym.

Bytom, 21. 3 (P. A. T.) Dotychczasowy wynik głosowania przedstawia się następująco:

Powiat Bytomski: Za Polską oddano głosów 72 714 za Niemcami 73 484. Polacy mają w tym powiecie w i ę k s z o ś ć w 11 gminach, Niemcy w 6 włącznie miasta Bytomia.

Powiat Katowicki: Za Polską 70 478 za Niemcami 76 472. Polacy większość w 25 gminach, Niemcy w 8.

Powiat Pszczyński: Za Polską 53 002, za Niemcami 15 342.

Za Polską w i ę k s z o ś ć 120 gmin, za Niemcami 7 gmin.

Powiat Rybnicki: 48,419 polskich głosów, 26,478 niemieckich. W i ę k s z o ś ć głosów polskich w 96 gminach, niemieckich w 8 gminach.

Tarnowskie Góry: Za Polską 26,714 głosów, za Niemcami 16,541. W i ę k s z o ś ć głosów polskich w 23 gminach, niemieckich w 3 gminach.

Powiat Strzelecki: Za Polską 23,039 głosów, za Niemcami 22,226. W i ę k s z o ś ć głosów polskich w 23 gminach, niemieckich w 3 gminach.

Powiat Oleski: Za Polską 10 897, za Niemcami 23 490. Większość głosów polskich w 31 gminach, niemieckich 76 gminach.

Królewska Huta (miasto): Za Polską 10 764 za Niemcami 31 848.

Powiat Zabrze: Za Polską 43 273 głosów, za Niemcami 45 076 głosów. Większość głosów polskich w 14 gminach niemieckich w 2 gminach.

Powiat Gliwicki: Polskich głosów 35.759 niemieckich głosów 51.136. W i ę k s z o ś ć głosów polskich w 122 gminach, niemieckich w 13 gminach.

Powiat Opolski: Za Polską 26.317 głosów, za Niemcami 74.729. W i ę k s z o ś ć głosów polskich w 20 gminach, niemieckich w 120.

Brak dokładnych wiadomości z powiatów Raciborskiego, Kościelskiego, części Głupczyckiego, Rudnickiego, Lublinieckiego.

Bytom, 21. Wedle dotychczasowych wiadomości w pow. Lublinieckim Polacy mają większość w 42 gminach, Niemcy w 8. Dotąd brak wiadomości z 20 gmin tego powiatu.

Dla wyjaśnienia dodać należy, że głosowanie na terenie plebiscytowym górnośląskim odbywa się gminami i że załatwienie sprawy przynależności Górnego Śląska rozstrzygniętem będzie na podstawie nie większości głosów, lecz większości gmin.

Konsternacja na Giełdzie w Berlinie! — Waluta polska podskoczyła. — Mocny kurs zwyżkowy.

Dla uspokojenia prasy tutejszej jakoż współobywateli niemieckich podajemy w oryginale wycinek z niemieckiej „Königsberger Allgemeine Zeitung“:

Berliner Fondsbörse.

Berlin, 21. März, 1 Uhr mittags. (Eigene Drahtmeldung unserer Berliner Handelsredaktion). Das Abstimmungsergebnis befriedigte die Börse sehr wenig, da die g r o s s e G e f a h r besteht, dass gerade das I n d u s t r i e g e b i e t n i c h t b e i D e u t s c h l a n d bleibt. Infolgedessen machte sich ein scharfer Kurssturz in oberschlesischen Werten bemerkbar, dessen Nachwirkung sich auch den übrigen Märkten mitteilte, so dass eine allgemeine Verflauung der Tendenz eintrat.

So verloren insbesondere Bismarckhütte 20 Hohenlohe 28, Laurahütte 11, Oberschlesische Eisenbahnbedarf 12 und Corpaktien 11 Prozent. Von westlichen Montanwerten waren Buderus 17 Prozent, Mannesmann 15 Prozent schwächer. Phönix, Gelsenkirchener, Deutsch-Luxemburger hatten leichtere Kursrückgänge aufzuweisen. Am Markt der Schiffahrtswerte wurden besonders Hansa niedriger angeboten.

Równocześnie przyjmujemy wiadomość z **Warszawy:**

Kurs marki niemieckiej nieustalony. Przestano notować dewizy niemieckie. Społeczeństwo przyjęło wiadomość o zwycięstwie polskiem z godnością i spokojem. W kołach politycznych wydano hasło, aby mimo zwycięstwa Polska wobec Niemców występowała bez zawiści. Polacy jako zwycięzcy nie chcą zbyt głośnym tryumfem upokarzać sąsiada. — Favete victis! Pobłażliwość dla zwyciężonych.

Wobec przeciwnika zwyciężonego Polacy zawsze byli szlachetnymi.

Wieści z Górnego Śląska.

Przyznali się do winy.

Każdy, który czytywał w ostatnim czasie prasę niemiecką, nie wykluczając niemieckich gazet nacjonalistycznych w Prusach, ze wstrętem zauważył wiadomości z Górnego Śląska, o zabójstwach i grabieżach polskich. Wiadomości te ukazywały się niemal codziennie i zawsze niby to Polacy „niewinnych“ Niemców napadali i mordowali. W czasie od 10 do 17 marca ukazała się następująca wstydliwa notatka

„Zwraca się szczególnie na to uwagę że wszystkie wieści alarmujące, pochodzące z prywatnej strony i pewnej części prasy o zaburzeniach politycznych, zabójstwach itd. w obwodzie plebiscytowym są zmyślone i tylko to mają na celu, aby odstraszyć Niemców — upoważnionych do głosowania — od wyjazdu na głosowanie. W obwodzie plebiscytowym panuje całkiem spokój i porządek«.

Jeśli prasa niemiecka sama odwołuje swoje kłamstwa, to oznacza to niesłychany blamaż i równocześnie przyznanie się do tendencyjnego i kłamliwego szerzenia wiadomości o Polakach.

Likwidacja przedsiębiorstw niemieckich.

Warszawa. Właściciele »Kattowitzer Zeitung« i »Oberschlesische Morgenzeitung« zwrócili się do wydawców warszawskich z propozycją sprzedaży swych zakładów.

Francja wobec plebiscytu.

Paryż. Ambasadorowi republiki francuskiej w Berlinie polecono ostrzec Niemcy przed koncentracją wojska na granicy Górnego Śląska, oraz odpowiedzialnością w razie wkroczenia na Śląsk.

Warszawa. Warszawska Gazeta Poranna dowiaduje się z miarodajnego i wiarygodnego źródła, że między Anglją a Francją nastąpiło zupełnie uzgodnienie taktyki w stosunku do Niemiec, które będzie miało doniosłe znaczenie w sprawie Górnego Śląska.

Bytom. Przebywający na Górnym Śląsku deputowani francuscy w liczbie ośmiu, wystosowali do posła Korfantego list treści niezmiernie serdecznej, zakończony okrzykiem na cześć Polski i Polaków górnośląskich.

Komisja międzysojusznicza wypuściła nowe marki pocztowe plebiscytowe z napisem: 20 marca 1921.

Sejm prowincjonalny.

(Sprawozdanie własne.)

Sejmik prowincjonalny rorpoczął obrady w Królewcu we wtorek w obecności naczelnego prezesa, dworu jego i 85 posłów.

Nasz poseł ks. prob. Barczewski po odczytaniu mowy i otwarciu 47 sejmiku przez naczelnego prezesa rozpoczął obrady krótką przemową zachęcając do zgodnej wspólnej pracy dla dobra prowincji, w której żyjemy.

Pod jego przewodnictwem rozstrzygnięto spór, co do pełnomocnitwa nowych posłów z Nadpowiśla w tym sensie że ci posłowie tymczasowo mają tylko głos doradczy, a nie decydujący.

Następnie wybrano na żądanie socjalistów kartkami na marszałka pana von Berg z partji niem. nacjon. ludowej 68 głos., a jako wicemarszałka pana Anderscha z Ostródy partji umiarkow. socjalistów z 79 głosami.

Po objęciu przewodnictwa przez marszałka i wygłoszonej mowie jego przystąpiono do obrad wedle porządku dziennego. Wybrano różne komisje które miały najprzód opracować przedłożony materjał. Na plenarnych posiedzeniach w czwartek i piątek przyszło do niektórych ostrych rozpraw ze strony socjalistów. Poseł nasz głosował przeciw wysłaniu telegramu do Berlina, do Sląska i przeciw wydaniu 2000 mk. na cele krzepienia niemczyzny w Polsce przez nowy »Schulverein«.

Partje socjalistyczne w ostrych mowach zastrzegali się przed wysłaniem owych telegramów i wydawaniem pieniędzy na wspomniane cele.

W sobotę rozprawy odroczono na 2 tygodnie, dalsze rozprawy mają się odbyć od 6. kwietnia. y.

Przegląd polityczny.

Polska.

Uroczystość podpisania pokoju z Rosją.

Ryga Dnia 18. marca o godz. 8,30 wieczór odbyło się uroczyste plenarne posiedzenie obu delegacji pokojowych, polskiej i rosyjskiej.

Przewodniczący delegacji polskiej, wiceminister Dąbski odczytał tekst polski traktatu. O godz. 8,55 przewodniczący delegacji rosyjskiej Joffe rozpoczął odczytywanie tekstu traktatu w języku rosyjskim.

O godz. 9,30 obaj przewodniczący i pełnomocnicy pokojowi podpisali wszystkie trzy teksty traktatu pokojowego, polski, rosyjski i ukraiński i położyli swe pieczęcie.

Ryga. Delegacja bolszewicka zakomunikowała delegacji polskiej, że po ostatnim zjeździe sowietów białoruskich nastąpiło między Rosją a Białorusią rozgraniczenie, na mocy którego Witebszczyzna pozostaje przy Rosji. Wobec tego na niewielkim odcinku północnym Polska graniczyç będzie bezpośrednio z Rosją.

Powrót delegacji polskiej z Rygi.

Warszawa. Wyjazd delegacji polskiej z Rygi spodziewany jest na dzień 25 b. m.

Ze wszystkich komisji i podkomisji utworzonych w czasie rokowań pokojowych, obradowała do ostatka tylko podkomisja do spraw żeglugi i komisja redakcyjna.

Sojusz Polski z Litwą?

W sferach urzędowych krążą pogłoski że Polska ma zamiar uznać Litwę za państwo samodzielne.

Rokowania te, w myśl idei Ligi Narodów, zmierzać mają ku zjednoczeniu dwu bratnich narodów, które w ciągu wieków dzieliły dolę i niedolę.

Wianem ze strony Ligi Narodów dla sfederowanego państwa ma być Klajpeda — a więc dla Polski drugi punkt wyjścia na morze Bałtyckie, dla Litwy zaś — da krąglenie jej etnograficznej i naturalnej granicy.

Stosunki gospodarcze z zagranicą.

Warszawa. Jak donoszą z Warszawy, pomiędzy rządem polskim a włoskim węgierskim zostały podpisane umowy handlowe w sprawach wymiany niektórych artykułów. spożywczych i chemicznych za polską naftę i inne surowce polskie.

Produkcja cukru

w Polsce wynosi obecnie według zestawienia »Gazety Cukrowniczej“ 210.000 ton rocznie. Z tego cukrownie pomorskie i poznańskie produkują 130.000 ton. Na pokrycie konsumcji krajowej potrzeba 140.000 ton. Wobec tego pozostaje na wywóz 70.000 ton.

P.

Niemcy.

Niemcy w tarapatach.

(S.). »Königsberger Allg. Zeitung« podaje sumy, których żądają od Niemiec poszczególne państwu jako odszkodowania wojennego. Oprócz Anglji, Francji. Włoch i Belgji przedłożyli swoje rachunki:

Kuba	801,000	dolarów
Haiti	612,000	franków
Liberja	3 977,000	dolarów
Peru	56,000	funtów
Syam	5 119,515	Tie
Grecja	5 000,000	franków złotych
Polska	9 4/2	milionów franków
Rumunja	31	miljardów franków

Polska oprócz sumy wymienionej żąda jeszcze 4 i pół miljarda rubli złotych i pół miljarda marek niemieckich.

Uzbrojenie robotników.

Berlin. »Rote Fahne« wzywa robotników w odezwie z okazji oporu bawarskiego prezydenta ministrów, Kahra, przeciw projektowi ustawy, dotyczącej rozwiązania organizacyj samoobrony, do niezważania na ustawę i do wystarania się o broń, gdzie tylko można.

Akcja koalicyi.

Mühlheim nad Ruhrą, 18 marca. Dziś rano zajęły wojska koalicyjne część miasta Mühlheim i dworzec Speldorf. W akcji wzięły udział wojska francuskie i belgijskie.

Duisburg, 18 marca. Wojska koalicyjne zajęły dworzec Oberhausen.

Stanowczy opór Bawarji.

Pisma niemieckie demokratyczne zwracają uwagę na szkodliwość słów prezydenta ministrów bawarskich Kahra, który oświadczył, że on nie może żądać, by obywatele niemieccy oddawali broń i ze swej ręki do tego dzieła nie dołoży. Zarazem atoli Kahr musiał przyznać, że bawarskie »Einwohnerwehry« stoją całkowicie pod wpływem monarchistycznej partji. Pisma nacjonalistycznie zaś cieszą się z tej »stanowczości« p. Kahra.

Nowa tajna organizacja wszechniemiecka w Berlinie.

»Pod tytułem »Deutscher Herold« zorganizowała się w Berlinie nowa tajna organizacja wszechniemiecko-monarchistyczna. Do jej przywódców zaliczają się m. i. kapitan Heering oraz redaktorzy nacjonalistyczni Walle i Maurenbrecher.

Demonstracje komunistów niemieckich.

W Hamburgu odbyły się jak donosi »Rote Fahne«, wielkie demonstracje komunistów. Wygłaszano mowy agitujące za sojuszem z Rosją sowiecką, a zwracające się przeciw ustrojowi dotychczasowemu. Po mowach kom. Neumanna, Behringa i Hoffmanna uformował się pochód, który z czerwonemi chorągwiami i odśpiewaniem pieśni rewolucyjnych kroczył przez ulice w sile blisko 30.000 ludzi. Wojsko niemieckie zabezpieczyło drutem kolczastym ratusz oraz poustawiało na ulicach karabiny maszynowe. Kilku głównych inicjatorów demonstracji aresztowała policja i wojsko.

Rosja.

Kronsztadt w rękach bolszewików.

Ryga. Według wiadomości, zasięgniętych ze sfer delegacji bolszewickiej w nocy ze środy na czwartek upadł Kronsztadt. Wojska bolszewickie zaatakowały Kronsztadt piechotą bez artylerji, gdyż lód był za słaby i nie można jej było dowieźć. Poszczególne forty prawie nie broniły się.

Upełnomocniony przedstawiciel rządu sowieckiego w Łotwie otrzymał telegram z komisarjatu ludowego dla spraw zagranicznych z Moskwy, według którego Kronsztadt jest zajęty przez wojska sowjeckie.

Helsingfors. Według pewnych wiadomości, nadeszłych do tutejszych sfer poinformowanych, położenie w Kronsztacie jest dla rewolucjonistów niepomyślne. Zauważyć można już wielką liczbę uchodźców na granicy fińskiej.

Dowódca okręgu wojskowego w Piotrogrodzie Awrow stłumił powstanie robotnicze. Kazał on przeciw tłumom robotników wystawić kulomioty i użyć miotaczy ognia. Zapowiedział jednocześnie, że nie wolno brać nikogo do niewoli. W ciągu tygodnia, od 4. do 11. b. m. Awrow ogniem i mieczem w ścisłem znaczeniu tego słowa przywrócił panowanie sowjetów w Piotrogrodzie.

Rewolucja na Ukrainie.

Gdańsk. „Danziger Neueste Nachr.“ donoszą z Londynu: Ruch rewolucyjny na Ukrainie wzmaga się. Rząd sowjecki odwołał wojska swoje z granicy rumuńskiej celem użycia ich w Odesie. Garnizon w Odesie przyłączyć się miał do powstańców. Wojska komunistyczne żądają, aby Trocki ustąpił z kierownictwa armją czerwoną.

Bunty na morzu Czarnem i Kaspijskim.

Londyn. „Daily Express“ donosi, że załoga floty czarnomorskiej zbuntowała się, wrzucając do morza komisarzy bolszewickich. Również i we flocie kaspijskiej objawia się coraz silniejsze wrzenie.

Według wiadomości z Helsingforsu ruch powstańczy rozszerzył się na marynarzy czarnomorskich i kaspijskich i floty te znajdują się już w całości w rękach powstańców.

Litwa.

Zbrojenia litewskie.

Wilno. Według informacji zasiągniętych u osób przybyłych świeżo z Kowna przybyła tam w ostatnich dniach ciężka artylerja w ilości czterech baterji, której dotąd w wojsku litewskim nie było. Baterję odesłano niezwłocznie na front w kierunku Giedroyć. Obsługę stanowią Niemcy ubrani w uniformy litewskie.

Podobno tworzy się z istniejących oddziałów białoruskich grupę wypadową, która idąc oswabadzać Białoruś, zająć ma po drodze Wilno, przyczem rząd kowieński nie wziąłby za to żadnej odpowiedzialności.

Sami Litwini obliczają swą armję na 50 000. W niektórych powiatach przeprowadza się pobór do 28 lat włącznie, pozatem rząd rejestruje mężczyzn na całym terenie Litwy Kowieńskiej do 38 lat.

Zbiegowie z Kowieńszczyzny opowiadają, że linja frontu strzeżona jest przez Litwinów jak nigdy dotąd. Przejście jej połączone jest z wielkimi trudnościami i niebezpieczeństwem, co łącznie z surowymi przepisami, udaremniają przejazdy do Kowieńszczyzny i z powrotem, przedsięwzięte celem ukrycia czynionych na większą skalę przygotowań wojennych.

Początek floty litewskiej.

Również Litwini starają się o stworzenie własnej floty. Przed kilku dniami pojawił się w Kłajpedzie pierwszy statek morski pod litewską żółto-zielono-czerwoną flagą. Jest to żaglowiec motorowy „Jurate“ pojemności 100 ton. Podobno także amerykańscy Litwini założyli towarzystwo żeglugi morskiej, które miało zakupić kilka parowców.

Wiadomości z bliska i z daleka.

Olsztyn, dnia 22. marca 1921

— **Naszą gazetę** abonować powinien w przyszłym kwartale każdy Polak. Wyrzućmy wreszcie piśmidła i blaty niemieckie z domów naszych. Wydawcy gazet niemieckich zbogacili się, kupują sobie wile, a to przeważnie z grosza ludu polskiego. Zapisujcie nasze gazety i ogłaszajcie w naszych gazetach. Kupujcie u tych kupców, który w naszych gazetach ogłaszają. Mężowie zaufania starać się powinni o to, aby jaknajwięcej Polaków w ich okręgu czytało nasze gazety związkowe. W tym kierunku każdy wszystkie swoje siły wytężyć powinien, gdyż prasa to rzecz najważniejsza.

— (S.) **Ciekawe.** W »Königsberger Allg. Zeitung“ czytamy w sprawozdaniu o obradach wschodniopruskiego sejmu prowincjonalnego: „Zauważyć należy, że obrady nad wnioskiem niemieckiej partyi ludowej dotyczącym stanowiska sejmu prowincyonalnego w razie ewentualnego mandatu koalicyi dla Polaków celem przeprowadzenia żądań koalicyi z powodu spóźnionej pory odłożono na później.«

— (S). **Hazard.** Socjalistyczna „Königsberger Volkszeitung“ publikuje następujący wyjątek z referatu na zebraniu socjalistycznem w B.: „Jako wroga zewnętrznego uważać dziś należy Polaka, który ma zająć naszą prowincję. Celem zbrojnego oporu przeciwko zajęciu zawezwano tu także „Grenzwehr“. „Die Rote Fahne des Ostens“ dodaje do tej notatki następujące uwagi: „A więc mobilizację na własną rękę uprawia „Orgesch“. Podczas gdy publicznie dementuje się wiadomości o planach Polski zajęcia Prus Wschodnich, podsyca się tajemnie wzburzenie i mobilizuje wiernych „Orgeschom“ ludzi. W oczach wschodniopruskiego proletarjatu przygotowuje reakcja nową wojnę, która ma proletarjat wciągnąć w dalsze zawieruchy.“

— (S.) **Fiasko.** Prasa królewiecka w niedwuznaczny sposób przyznaje, że „Ostmessa" królewiecka z wielkim hałasem rozpoczęta, zakończyła się fiaskiem, a to z powodów politycznych i gospodarczych. — „Jak kto sobie pościele, tak się wyśpi!"

— (S.) **Wyroki sądowe w Niemczech.** Sprawa nadporucznika Hillera była i jest głośną. Człowiek ten w czasie wojny w niesłychany sposób znęcał się nad podwładnemi sobie żołnierzami. Hiller stawał w tych dniach przed sądem przysięgłych. Przysięgli uznali, że Hiller znęcał się nad podwładnym i to w służbie. Świadek Siegmann zeznał że Hiller żołnierzy nie jak ludzi ale jak bydło traktował. Świadek Schneider zeznał, że nadporucznik bił go batem i łopatą. Chorego żołnierza Helmhacke kazał oskarżony przywiązać do drzewa, a posterunkowi postawionemu przy chorym oświadczył: »Jeżeli ta świnia się zerwie, natenczas ją znowu przywiążcie« Skazano nadporucznika na 6 miesięcy fortecy. — »Berliner Tageblatt« pisze że oprócz 3-sędziów nikt w Niemczech zrozumienia dla takiego wyroku mieć nie może. My zaś przypomnijmy sobie wyroki wydane na redaktorów i działaczy naszych.

— (S) „**Volksblatt**" centrowy olsztyński nadrabia miną, chociaż właściwie w zwycięstwo sprawy niemieckiej na Górnym Śląsku już nie wierzy. Ażeby ukryć niepokój i rozczarowanie, zwraca uwagę na fakt, że podczas ostatniego liczenia ludności z przeszło 2 milionów mieszkańców 1,169.340 podało język p o l s k i jako ojczysty, a tylko 884,045 język niemiecki. 89,497 mianowało się dwujęzycznemi, a reszta obcojęzycznemi. Spodziewamy że słuszne argumenty „Volksblattu" oraz sprawa emigrantów będą przedmiotem szczegółowej uwagi Najwyższej Rady w Paryżu przed ostateczną decyzją co do losu Górnego Śląska.

— **Wakacje** wielkanocne rozpoczynają się w szkołach z dniem dzisiejszym.

— (S). **Olsztyn**. Niedziela. Rano deszcz. W południe słoneczko przerywa chmury.. Przed ratuszem tłum się snuje. Chłopcy i dziewczęta sprzedają pocztówki na „Grenzspende"... Tłum pewien siebie. Będzie znowu radość jak wonczas, 11 lipca. „Deutschland, Deutschland" śpiewają.. hoch! hoch! i jeszcze raz hoch! Niewiadomo czy to na cześć „Wasserpollacken" czy też węgla górnośląskiego. O zawartym pokoju pomiędzy Polską a Rosją nikt nic nie wie. Harich i von Medem wiedzą, ale poco psuć nastrój.

Poniedziałek. Leniwie, rano około godz. 8 wywieszają pierwsze wiadomości z terenu plebiscytowego. Tłum się zgruchnął. Różne urywane liczby. Ludzie z zajęciem czytają. Bije ich w oczy i razi mianowicie: „Beuthen Kreis 59 232 Stimmen deutsch, 62 040 Stimmen polnisch". „Unerhört"... Za chwilę pojawia się wydanie nadzwyczajne „Allensteinerki". „Deutscher Sieg in Oberschlesien"... „Volksblatt" ostrożniejszy, w zwycięstwo jeszcze nie wierzy. „Fany" się jakoś nie pokazują, tylko z ratusza wytknięto wstydliwie gdzieś z boku sztandar niemiecki. W „Allensteiner Zeitung" zmienił się „Sieg" w „Erfolg", no „Erfolg" to zawsze jeszcze nie „Niederlage"... Strzelają.. To widocznie ćwiczenia wojskowe. Pszczyński i rybnicki powiat rzekomo stracony ale **bez** tych powiatów jest większość niemiecka. Ostatecznych rezultatów jeszcze niema... „Wasserpollacki"... Pierony, ale zdaje się nawet i Niemcom zaimponowali.

Jeszcze coś. W niedzielę mówił Dr. Czwalina z balkonu ratusza. Modlił się i groził. Wspomniał o krzyżu, o Wielkim Tygodniu: „W tym znaku zwyciężysz"... Polaków. Jeżeli Polak tu przyjdzie, natenczas w Prusach Wschodnich nie będzie ani dzieci, ani starców, ani ułomnych, tylko mężowie, bohaterzy. Przeklętym jest ten, któremu życie jest milsze aniżeli ojczyzna. — Polska pewnie zadrży, gdy się o p. Czwalinie i jego bohaterskiej przemowie dowie.

* k. **Wartembork.** Z niewiadomej przyczyny powstał w fabryce mebli Ed. Faust pożar. Ogień rozszedł się z niezwykłą szybkością po całym budynku tak iż z fabryki pozostały tylko zgliszcza z których sterczą przetopione części maszyn. Całe urządzenia pokojowe, sypialnie, jadalnie, szafy i duży zapas drzewa spaliły się. Szkodę pokrywa zabezpieczenie częściowo tylko.

* k. **Welawa.** Syn właściciela młyna Freund'a, bawiąc się na lodzie, załamał się i utonął. Chłopiec liczy 7 lat. Wypadek zaszedł na lodzie w rowie szarcowym w oczach towarzyszy zabawy.

— (S) **Kwidzyn.** Wybuchł tutaj strajk jeneralny, ponieważ policya zajęła elektrownię i aresztowała 6 metalowców. Zebranie robotników było liczne i bardzo burzliwe. Niezadowolenie jest wielkie. — W radzie miejskiej interpelował w tej sprawie magistrat radny Stölt. Zapytał się magistratu skąd odrazu »Sicherheitswehr« mą granaty ręczne i karabiny, pomimo że na podstawie zarządzenia komisyi koalicyjnej, tylko w rewolwery uzbrojoną być powinna. Stölt nie chce brać odpowiedzialności za skutki takiego postępowania magistratu i organów policyjnych.

* (S.) **Kwidzyn.** Rozchodzą się tu fałszywe wieści o aresztowaniu mordercy kapitalisty Mill i jej córki. Faktem jest, że mordercy pomimo usilnych poszukiwań dotychczas nie wyśledzono.

* **(P.) Malbork.** Jak donosi »Marienburger Zeitung«, objeżdża Dr. Herbst, wyższy radca rejencyjny pogranicznej miasta Wschodniopruskie i informuje się szczególnie o stosunkach granicznych, ruchu granicznym itd. Konferencje jakie rzeczony wyższy urzędnik prowadził w Malborku stoją w Związku z pertraktacjami o zawarcie układu gospodarczego między Polską a Niemcami. Jak zaznacza cytowana wyżej gazeta, swobodna żegluga na Wiśle ma być w tymże układzie zapewnioną. Sprawa ostatnia dla miasta Malborka ma bardzo wielkie i żywotne znaczenie.

* **Malbork.** Przed kilku tygodniami donosiliśmy, że znaleziono w pociągu dwie zamordowane niewiasty, matkę i córkę, nazwiskiem Miel. Jak donoszą gazety niemieckie, aresztowano obecnie w Elblągu palacza Pennera, którego posądzają o zastrzelenie wyżej wymienionych niewiast. Penner wyjechał podobno razem z zamordowanemi z Grudziądz.

— (S). **Królewiec.** „Königsberger Hartungsche Zeitung« pisze w artykule »Der Tag der Oberschlesier« o Górnym Śląsku: »Liczbowo przeważa tam słowiaństwo, a jeżeli używanie polskiej mowy, a raczej gwary górnośląskiej czyni Polakami, natenczas głosowanie byłoby tam nawet zbytecznem«. — Raz przynajmniej z wyjątkiem »gwary« logiczny sposób myślenia.

* **Gdańsk.** Rada miejska Wolnego Miasta Gdańska uchwaliła na posiedzeniu w dniu 15 marca br. utworzenie drugiej polskiej szkoły w Gdańsku.

* **Działdowo.** Dnia 12 marca br. ks. prob. Dorszyński dokonał poświęcenia świeżo odbudowanego dworca kolejowego, który był zniszczony najazdem bolszewików. Z dniem dzisiejszym został dworzec otwarty i oddany do użytku publiczności.

* (P.) **Grudziądz.** Prywatnem szkolnictwem niemieckiem na polskiem Pomorzu zajmuje się — o ile tego nie czyni rząd — »Niemieckie towarzystwo szkolne« (Deutscher Schulverein) z siedzibą w Grudziądzu. Stara się ono o utrzymanie szkół prywatnych, szkół wiejskich niemieckich itd. Wspiera je w tym względzie towarzystwo emigrantów grudziądzkich w Berlinie, szczególnie datkami pieniężnemi. Niemieckie szkoły prywatne mają wychowywać młodzież na dzielnych i wiernych obywateli polskich. Władze polskie nie stawiają towarzystwu żadnych przeszkód. Piszą o tem Danz. N. Nachr.

* **Warszawa.** Władze bezpieczeństwa wpadły na trop organizacji komunistycznej. W domu przy ulicy Nowolipie znaleziono kilka pudów literatury komunistycznej. Przy ul. Młynarskiej znaleziono 14 pudów komunistycznych wydawnictw polskich i żydowskich. Pozatem wykryto znaczną ilość czystych paszportów niemieckich, legitymacji Rady obrony państwa i innych blankietów.

* **Warszawa.** Wykryto zamach na życie gen. Sawinkowa. Aresztowano generała Peremykina, pułkownika Murawiewa i pułk. Herszelmana i kobietę szpiega podającą się za Janinę hrabinę Zamoyską.

* **Warszawa.** Dnia 18. bm. na przestrzeni między stacjami Pniewem i Kutnem wydarzyła się wskutek nieuwagi maszynisty pociągu towarowego, który przeoczył sygnał „stój" poważna katastrofa kolejowa. Wspomniany pociąg towarowy zderzył się mianowicie z pociągiem wojskowym, zdążającym do Kutna. Wskutek katastrofy zginęło 8 osób, a 18 jest rannych. Cztery wagony zostały zdruzgotane, kilka innych uszkodzonych. Zniszczeniu uległy również obie maszyny.

* **Łódź.** Miasto Łódź ofiarowało dla biednych komunikantów polskich na Górnym Śląsku znaczną ilość materyałów na ubrańka. Także polski Czerwony Krzyż dla Śląska zrobił na ten cel znaczne zakupy w Łodzi.

* **Bytom.** Dyrekcja departamentu do spraw wewnętrznych przy międzysojuszniczej komisji rządzącej w Opolu zawiesiła w urzędowaniu burmistrza miasteczka Woloczyn za to, że nie użył przysługującej mu władzy policyjnej w celu zapobieżenia dekoracjom i rozdawaniu odznak w miejscach publicznych dla demonstracyjnego powitania emigrantów niemieckich i w ten sposób dopuścił się wykroczenia przeciwko rozporządzeniu komisji rządzącej z dnia 3. bm. Pozatem przekazano tę sprawę prokuratorji nadzwyczajnego sądu koalicyjnego.

* **Kurzawa.** (Górny Śląsk.) We wtorek wieczorem żandarmerja niemiecka aresztowała we wsi Kurzawa w pow. Opolskim siostrę gen. Józefa Haller i do dzisiejszego dnia trzyma ją w więzieniu. Wszelkie usiłowania wykrycia jej pobytu pozostały bezskuteczne.

— **Zwracamy uwagę** na ogłoszenie budowniczego Józefa Knacka, rodaka z Kwidzyna w dzisiejszym numerze.

Ze świata.

Choroba prezydenta Czechosłowacji.

Praga. Stan zdrowia prezydenta Czechosłowacji bardzo się pogorszył i uważany jest za beznadziejny. W kołach politycznych Pragi interesują się już jego następcą. Jako kandydata wymieniają obecnego ministra spraw zagranicznych Benesza.

O niepodległość Slavonji.

»Na przestrzeni od św. Wita, pod Lublana, aż do Jesenicy, uwijają się pomiędzy włościanami agitatorzy, agitujący za utworzeniem republiki słowiańskiej. Agitacja przeciwpaństwowa tych ludzi tak wpływa na tamtejszych mieszkańców, iż dziś jest rzeczą niebezpieczną, mówić tam w jakikolwiek sposób o Serbach.«

Pretendenci do tronu czarnogórskiego.

Książę Danilow Czarnogórski zrezygnował z tronu na rzecz Michała, pierworodnego syna zmarłego księcia Mirki. Królowa Milana objęła prowizoryczną regencję. W proklamacji wydanej do narodu, regentka oświadcza, że bronić będzie interesów Czarnogórza i dodaje, że na rezydencję obiera San Remo.

Albanja za połączeniem z Jugosławją.

Do prezydenta ministrów, Pasicza, przybyła w tych dniach deputacja arnautów albańskich, żądając przyłączenia Albanji do Jugosławji.

Skandal niemiecki w Hiszpanji.

Wiedeń. Pisma hiszpańskie donoszą o niesłychanym skandalu, jakiego przykładu niemasz w dyplomacji. Zarzucają one w najostrzejszych słowach niemiecko-austrjackiemu przedstawicielowi w Madrycie baronowi v. Gagern, że dopuścił się sprzeniewierzenia, idącego w miljony, zabierając pieniądze, składane na pomoc dla dziatwy wiedeńskiej. Zarzuty mają być słuszne. Gagern został odwołany.

Nowy gaz trujący.

Waszyngton. Prasa podaje, że w laboratorjum ministerstwa wojny wynaleziono nowy gaz trujący dla użytku z aeroplanów. Gazu tego można używać bardzo skutecznie w walce powietrznej.

Ruch towarzystw.

Olsztyn. Lekcja śpiewu „Lutni" odbędzie się w środę 23. bm. o godzinie 8-mej wieczorem w „Hotelu International. O liczne przybycie zwłaszcza pań uprasza Zarząd.

Zaznacza się, iż w święta Wielkanocne wykonany będzie śpiew chórowy na 4 głosy. Udział w śpiewie będą mogły brać tylko osoby zupełnie pewne swego głosu. Stąd koniecznem jest, ażeby w środę nikogo na lekcji nie zabrakło.

Mikołajki. W drugie święto wielkanocne, zaraz po nabożeństwie odbędzie się u p. Laskowskiego walne zebranie Zjednoczenia Zaw. Polskiego. O liczne przybycie członków i gości uprasza Zarząd.

NA SEZON WIOSENNY

polecamy w ogromnem wyborze i po nadzwyczaj tanich cenach.

Płaszcze damskie
w modnych fasonach z dobrych materjałów i ślicznych kolorach po 650, 550, 450, 350, 259, 175, **125⁰⁰**

Kostjumy damskie
z wełnianych i półwełnianych materjałów, czarne i kolorowe najmodniejsze wykonanie po 750, 650, 550, 400, 325, 250, . . . **165⁰⁰**

Spódnice
kolorowe i czarne z dobrych trwałych materjałów po 250, 200, 175, 150, 125, 98, 75, ... **42⁰⁰**

Materjały wełniane i półwełniane
na suknie, kostjumy i bluzki czarne i kolorowe, tylko pierwszorzędne wyroby za mtr. po 120, 98, 75, 58, 45, 36, 29, 24, 18, **12⁰⁰**

Koszule damskie
po 45, 39, ... **34⁰⁰**

Pończochy damskie
czarne, brąz. i białe po 18, 12, 10⁵⁰, **9⁵⁰**

Ubrania męzkie
modne wykonanie z trwałych materjałów, czarne, granatowe i kolorowe po 650, 550, 450, 350, **295⁰⁰**

Paletoty i ulstry wiosenne
ciemne i jasne, modne materjały, wykon. podług najnowszej mody po 750, 650, 550, 450, 350, 250, **175⁰⁰**

Ubrania dla młodzieńców i chłopców
w każdej wielkości, z wełnianych i bawełnianych materjałów.

Materjały na ubrania męzkie
tylko pierwszorzędne fabrykaty czarne i kolorowe za mtr. po 180, 150, 135, 120, 98, 75, 60, 45, **39⁰⁰**

Spodnie sukienne po 150, 120, 98, **75⁰⁰**

Spodnie do pracy po 98, 75, 65, . **58⁰⁰**

Kamizelki po 98, 75, 60, 45, . . **39⁰⁰**

KAPELUSZE • KRAWATY • BIELIZNA

Prosimy skład nasz zwiedzić, albowiem z powodu taniości towarów każdy nie pożałuje.
Oprócz tego zwracamy podróż przy odpowiedniem zakupie. — Obsługa skora. — Ceny stałe.

W. Mulczyński, Wartembork

RYNEK 94 (Właściciele: Kowalski i Szulc.) *TELEFON 41*

Ogłoszenie.

Konsulat Polski w Kwidzynie

wzywa wszystkich obywateli (poddanych) polskich, zamieszkujących w obrębie rejencji kwidzyńskiej, a zatem w pow. Elbląga wsi i miasta, Kwidzyna, Malborka, Susza i Sztumu aby w czasie

od 15-go marca do 15-go kwietnia b. r.

między 9—1 przedpołud. osobiście lub też piśmiennie zgłosili się w biurach **Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Kwidzynie, ulica Bismarka 42,** celem zapisania się do rejestru obywateli Konsulatu. Legitymacje i dokumenty należy zabrać z sobą.

Konsul Genaralny
Rzeczypospolitej Polskiej w Kwidzynie.

Ogłoszenie.

Termin rejestracji (zgłaszania się do zapisu) obywateli polskich przedłuża się do 1. maja.

Kierownik Ajencji Konsularnej Rzeczypospolitej Polskiej w Olsztynie.

Pługi, broni, kultiwatory, wałki, radła, centryfugi, brony do łąk, taczki do koniczyny

jako i wszelkie inne maszyny rolnicze we wielkim wyborze poleca ze składu

L. KUNATH, Olsztyn,
ul. Libsztacka 23/24.

Tamże stoi na sprzedaż 5 małych i dużych starych zreparowanych **sieczkarń.**

Zaproszenia weselne
:: zawiadomienia ::
o zaręczynach i ślubie

wykonuje szybko i gustownie

Drukarnia
„Gazety Olsztyńskiej“

BANK LUDOWY

w Olsztynie ul. Cesarska 16 I

płaci od depozytów 3, 3 i 4 procent
stosownie do czasu wypowiedzenia.
Udziela pożyczek pod dogodnymi warunkami.
Bank otwarty codziennie od godz. 11 do 1.
Telefonu nr. 66 b.

Panienka

z miasta, mówiąca po polsku, potrzebna od zaraz do lekkiej pracy. Zgłoszenia do ekspED. Gazety.

Cygara, papierosy, tabakę

przedaje tanio
O. Sombrutzki, Olsztyn, Roonstr. 21.

Pasyjki metalowe

5	7	9	11 cm wysokie
2	3,50	4,50	7,00 mk.

i większę do nabycia
w księg. J. Pienięźnej, Olsztyn
Dolno Kościelna 12.

TANIE KSIĄŻKI !!

W obronie matki ziemi	3'50
Żywcem zamurowana	3'—
Władysław Herman (pow. hist.) . .	4'—
Pan Twardowski	2'50
Wierna Róża	4'—
Przygody Janka	2'—
Zmazana wina	—'60
Pani majstrowa	—'75
Bajki ludowe	2'—
Genowefa	1'75
Na tropie zbrodniarzy	1'50
Opowieść o św. Elżbiecie	1'50
Orlenko (powieść kozacka) . . .	1'50
Przygody rozbitka angielskiego 3 tomy	12'—
Biały dowódzca Indjan	1'—
Ks. L. Goffinego	
(Wykład ewangelji i lekcji . . .	20'—
Nabożeństwo do Najśw. S. J. . .	1'50
Nowenna do św. Antoniego . . .	—'40
5 Nowenn do N. M. P.	—'40
Kubek wody	sztuka 15 fen.
Odpuść nam	sztuka 15 fen.
Ostatni wiatyk	sztuka 15 fen.
Pan Bóg swoich nie opuszcza	sztuka 15 fen.
Przekleństwo	sztuka 15 fen.
Wyleczenie mędrka	sztuka 15 fen.
Listownik	5 mk.

poleca:

Księgarnia

Gazety Olsztyńskiej.

Pracowita uczciwa

dziewczyna

do wszelkiej pracy domowej potrzebna od 1. 5. lub 15. 5.; może się zgłosić natychmiast. Pensya podług ugody.

A. Domańska, Sztum, Rynek 53.

Mocnego ucznia

w naukę kowalstwa przyjmie

Brandt, mistrz kowalski,
Kalwe bei Altmark, Kr. Stuhm.

Przedsiębiorstwo budowlane.

Buduję domy mieszkalne, gospodarcze, i składy oraz wykonuję reparacje. Wykonania w betonie lub żelaźnym betonie rzetelnie i po najniższych cenach.

Buduję i przebudowuję młyny parowe, wodne i wiatraki włącznie z ustawieniem maszyn. Wbudowuję śluzy, turbiny. Buduję tartaki. Wszystko rzetelnie i pod fachowem kierownictwem.

Józef Knaek
Marienau 38 b. Marienwerder.

Rysunki i kosztorysy przy zleceniach bezpłatnie